

GRAYSON PERRY

Taština malih razlika Obrazovni paket

Sadržaj:

Grayson Perry: Izgon iz Rajskog naselja br. 8 (detalj) 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku i British Council Collection i Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Čemu služi ovaj paket?

Strana 03

Uvodne informacije o izložbi

Strana 04

Aktivnosti: kako posmatrati ove tapiserije?

Strana 05

Teme i ideje za projekte

Strana 13

Šest tapiserija

Strana 22

Prilog 1: Biografija Graysona Perryja

Strana 30

Dodatna literatura i izvori informacija

Strana 31

Čemu služi ovaj paket?

Ovaj paket je namijenjen nastavnicima, obrazovnom osoblju galerija i drugim prosvjetnim radnicima. Paket pruža uvid u stvaralaštvo Graysona Perryja, a njegovu seriju tapiserija *Taština malih razlika* istražuje kroz niz tema inspirisanih samim ovim djelom, nudeći ideje za razne obrazovne projekte i aktivnosti:

- Tapiserije pružaju bogatu inspiraciju za učenje u nekoliko područja nastavnog plana i programa, uključujući likovnu kulturu, engleski jezik, b/h/s jezik, geografiju, demokratiju i ljudska prava, kulturu življenja, te razvoj osnovnih vještina.
- Predložene aktivnosti namijenjene su prvenstveno uzrastu od 7 do 14 godina, ali lako ih je prilagoditi i za starije i za mlađe učenike.
- Aktivnosti je moguće provesti kao dio projekta prije, tokom ili nakon posjete galeriji s izloženim tapiserijama, ali se mogu održavati i u školi, koristeći fotografije tapiserija u ovom paketu, ili informacije na internetskoj stranici [British Council Collection](#).

Imajte na umu da je ovaj paket osmišljen kao privatni resurs koji se koristi isključivo kao nastavno sredstvo unutar obrazovnih institucija. U tom smislu, slike uključene u ovaj paket namijenjene su isključivo internoj upotrebi te ih bez traženja odgovarajuće dozvole nije dozvoljeno kopirati, distribuirati ili koristiti u bilo koje druge svrhe. Paket je nastao prilagođavanjem resursa koji je – po naružbi kolekcije Arts Council i centra Southbank – kreirala Fiona Godfrey, konsultantkinja za oblasti obrazovanja i umjetnosti (www.fionagodfrey.org.uk).

Kolekcija British Councila

British Council još od 1938. godine prikuplja umjetnička, zanatska i dizajnerska djela i širom svijeta promoviše dostignuća najboljih britanskih umjetnika, zanatlija i dizajnera.

Godine 2012. British Council i Arts Council objavljuju da su njihove umjetničke kolekcije obogaćene *Taštinom malih razlika* Graysona Perryja. Nastanak ovog značajnog umjetničkog djela podržali su televizija Channel 4, Art Fund i fondacija Sfumato, a sam umjetnik i londonska galerija Victoria Miro poklonili su je kolekcijama Arts Councila i British Councila u zajedničko vlasništvo.

Tom prilikom je Grayson Perry rekao: „Izuzetno se radujem i ponosim što će *Taština malih razlika* biti zajedničko vlasništvo kolekcija Arts Councila i British Councila – to zapravo znači da će ovo djelo obići ne samo Veliku Britaniju nego i čitav svijet.”

Istorijat izložbe

Šest tapiserija koje čine izložbu *Taština malih razlika* nastale su kroz seriju dokumentarnih filmova koje je likovni umjetnik Grayson Perry snimio u Velikoj Britaniji za televiziju Channel 4. Naziv izložbe dolazi od sintagme 'narcisizam malih razlika' koju Sigmund Freud koristi u svojoj knjizi *Nelagodnost u kulturi* (1929–30.), aludirajući na činjenicu da mi svoju jedinstvenost najstrasnije branimo uglavnom onda kad uspostavljamo razliku između sebe i onih koji su nam najbliži.

Tri televizijske epizode prate Perryjevo istraživanje ukusa onih koji tradicionalno slove kao 'radnička klasa', 'srednja klasa' i 'viša klasa' (više o društvenim klasama u Velikoj Britaniji možete saznati sa https://en.wikipedia.org/wiki/Social_structure_of_the_United_Kingdom). Perryjevo istraživanje uključilo je posjete zajednicama 'radničke klase' u Sunderlandu na sjeveru Engleske, zajednicama 'srednje klase' u Tunbridge Wellsu na jugoistoku Engleske, te pripadnicima 'više klase' koji žive u velelepim vilama Cotswoldsa na jugozapadu Engleske.

Perryja su posebno zanimala emocije koje ljudi ulažu u odnos s predmetima, kao i činjenica da ljudi o sopstvenom i tuđem ukusu često sude na osnovu razgraničenja među klasama. Perry je, prikupljajući materijal, u svakoj od pomenutih društvenih grupa proveo izvjesno vrijeme obavljajući intervjue, praveći fotografije, vlastite crteže i bilješke.

U Sunderlandu je istraživao razne aspekte ukusa radničke klase, koje ostale klase u Velikoj Britaniji ponekad doživljavaju kao 'neukus'. Primijetio je koliko žene uživaju da se dotjeruju za noćne izlaske, a muškarci da paradičaju svoje automobile. Zapazio je da to *pokazivanje* stvara gotovo plemenski osjećaj pripadnosti. Otkrio je da se ljudi emotivno vezuju za stvari u svojim domovima, kao i to da u ovom gradu još uvijek opstaje nostalgija odanost prema danas nepostojećim granama industrije kroz koje je nekad bio izgrađen osjećaj jedinstva grada.

Među srednjom klasom u Tunbridge Wellsu Perry otkriva dva različita plemena u pitanjima ukusa. Najprije je neko vrijeme proveo s grupom koja pripada novijoj dobrostojećoj srednjoj klasi, čiji su domovi ispunjeni znakovima bogatstva. Ovdje se naglasak često stavlja na posjedovanje novih novcatih blistavih dizajnerskih stvari. Reklo bi se da se pripadnici ove grupe trude da se u svoju sredinu uklope okružujući se predmetima prilagođenim društvenoj normi koju karakterišu elegancija i novina.

Za razliku od njih, druga grupa koju je Perry identifikovao u okviru srednje klase više gravitira individualizmu; oni se okružuju samo stvarima *vintage*, ručno izrađenim i organskim. Među pripadnicima ove grupe Perry zapaža želju za individualnošću, ali takvom koja se ipak uklapa u određene društvene norme. Među pripadnicima ove grupe Perry zapaža i visok stepen brige za zdravlje i životnu sredinu. Primijetio je i to da, u odnosu na prvu grupu, druga grupa pridaje veću važnost posjedovanju knjiga.

U Cotswoldsu Perry na velikaškim imanjima nailazi na osjećaj siromaštva i propadanja. Ova grupa ljudi nije djelovala nezadovoljna životom među pohabanim antikvitetima. Ovdje Perry upoznaje porodice opterećene imovinom obogaljenom porezima, porodice koje nisu imućne dovoljno da zaustave propadanje svojih kuća, ili da novac rasipaju na vlastitu udobnost. Osjetio je da ovoj klasi njena vlastita baština predstavlja ogroman teret odgovornosti. Ali je sreo i ljude odlučne da iznađu nove kreativne načine i investicije ne bi li u istorijske zgrade i imanja u svom vlasništvu udahnuili nov život.

Fotografije i crteži koje je Perry izradio tokom ovih istraživanja amalgamirani su u seriju kompozicija. Svaka od tih šest kompozicija interpretirana je kao tapiserija, potom dizajnirana u Photoshopu i, konačno, istkana u belgijskoj tkaonici Flanders Tapestries na razbojima kojima se upravlja kompjuterski. Rad na izradi tapiserija podrazumijevao je najprije dizajniranje; Perryju je trebalo petnaestak dana da od svojih crteža napravi kompozicije kakve je zamislio. Onda je trebalo još tri mjeseca za adaptaciju njegovih kompjuterskih datoteka i izradu kompjuterskog programa koji kontroliše razboje. Nakon što su nabavljene i pažljivo obojene posebne vrste prediva, isprobane su brojne kombinacije prediva da bi se postigla potpuna podudarnost s bojama na Perryjevim crtežima. Priprema razboja, odnosno osnove i potke za tkanje potrajala je oko četiri dana. Sam proces tkanja jedne tapiserije trajao je oko pet sati. Svaka tapiserija proizvedena je u nekoliko primjeraka.

Perryjeva odluka da ove svoje posjete i opažanja obesmrtnizom tapiserija dijelom je inspirirana činjenicom da su se kroz istoriju priče tradicionalno uvijekječavale izradom tapiserija, što je podrazumijevalo bogatstvo i grandioznost.

*„Zašto baš tapiserije? Zato što ja uvijek radim u tradicionalnim medijumima. Svaka istorijska kategorija predmeta s vremenom akumuliraju izjave intelektualni i emocionalni prtljag. Ubijeden sam da to sadržaju radova daje poseban tonalit. Tapiserija je umjetnička forma grandioznih kuća. Tokom svog televizijskog safarija stalno sam viđao tapiserije na zidovima velikaških grandioznih kuća. Tapiserije koje prikazuju klasične mitove, istorijske i religiozne scene ili epske bitke kao onu kad Hanibal prelazi Alpe. Oduševljava me i sama pomisao da se ovaj skupi i drevni medijum koristi za pokazivanje svakodnevnih drama savremenog britanskog života.”*¹

1. <http://www.channel4.com/programmes/in-the-best-possible-taste-grayson-perry>

Tih šest tapiserija priča priču o socijalnoj mobilnosti u Velikoj Britaniji 21. stoljeća. Društvenu mobilnost pratimo kroz život Tima Rakewella, čovjeka koji se iz radničke klase izdiže zaradivši veliki novac, koji ženidbom dopijeva u srednju klasu, koji na svojoj koži osjeti paralizirajuće opterećenje koje trpi viša klasa, i koji, na kraju, prerano umire.

Perryjeve tapiserije direktno se pozivaju na seriju slika britanskog slikara Williama Hogartha (1697–1764.), seriju pod nazivom *Život razvratnika* izloženu u londonskom Muzeju sir Johna Soanea. Tih osam slika Hogarthove serije priča priču Toma Rakewella, mladića koji proćerda bogatstvo naslijeđeno od oca. Tom se potom oženi radi novca, ali i to drugo bogatstvo prokocka i zbog dugova završi u zatvoru, a život okonča u ludnici.

Ove tapiserije odaju počast i slikama rane renesanse koje su jedan od Perryjevih omiljenih umjetničkih izraza.

William Hogarth, *Život razvratnika IV: Hapšenje*, 1733. Ljubaznošću povjerenika muzeja Sir Johna Soanea, London

Aktivnosti: kako posmatrati ove tapiserije?

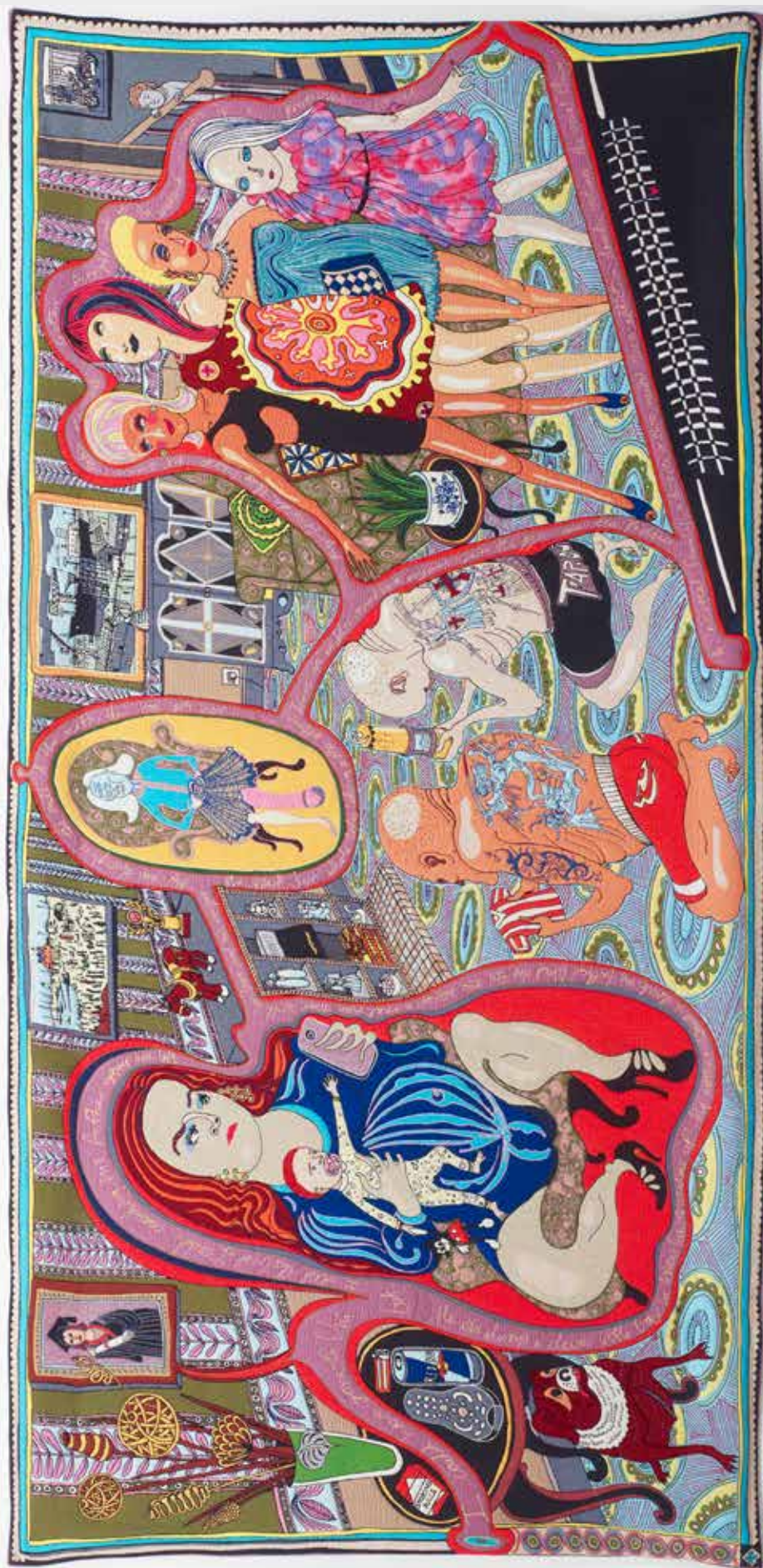
Nadamo se da će vam predložene aktivnosti i teme za diskusiju biti korisne bilo da u galeriji gledate same tapiserije ili da u razredu posmatrate njihove reprodukcije.

Teme za diskusiju

- Rečenicom „Ja ovdje vidim...” pozovite učenike da se istinski zadube u ove tapiserije. Prozivajte učenike da pronađu što veći broj detalja. (Ovo je učenicima dobra vježba za razvoj vizuelne percepcije.)
- Rečenicom „Ja osjećam...” pozovite učenike da izraze svoje emocionalne reakcije na ove tapiserije. (Ovako se učenici ohrabruju da osvijeste svoje reakcije i verbalno ih izraze.)
- Rečenicom „Ja mislim...” pozovite učenike da iznesu svoje ideje o značenju tapiserija. (Ovo je dobro polazište za ohrabivanje učenika da izraze vlastito mišljenje o umjetničkim djelima i iznesu svoje ideje o tome kako su i zašto nastala ta djela.)
- Rečenicom „Pitam se...” pozovite učenike da postavljaju pitanja o tapiserijama. Pomozite učenicima sugerišući im upitne riječi kao ‘gdje’, ‘kako’, ‘ko’, ‘zašto’ itd. (Ovako se ohrabruju radoznalost i želja za daljnjim istraživanjem.)
- Povedite diskusiju o različitostima ljudi predstavljenih na ovih šest tapiserija. Pokušajte saznati kako učenici shvataju pojam društvenih klasa i porazgovarajte s učenicima o njihovim shvatanjima ukusa u okviru različitih klasa. Šta vaši učenici znaju o postojanju društvenih klasa? Kako to povezuju sa društvenom situacijom u svojoj zemlji?

Sljedećih šest fotografija prikazuju tapiserije kako se redom pojavljuju na izložbi:

1. Poklonstvo boraca u kavezima
2. Agonija na parking
3. Izgon iz Rajskog naselja br. 8
4. Blagovijest o ugovoru s Virginom
5. Viša klasa u škripcu
6. #Oplakivanje

Grayson Perry *Poklonstvo boraca u kavezima* 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

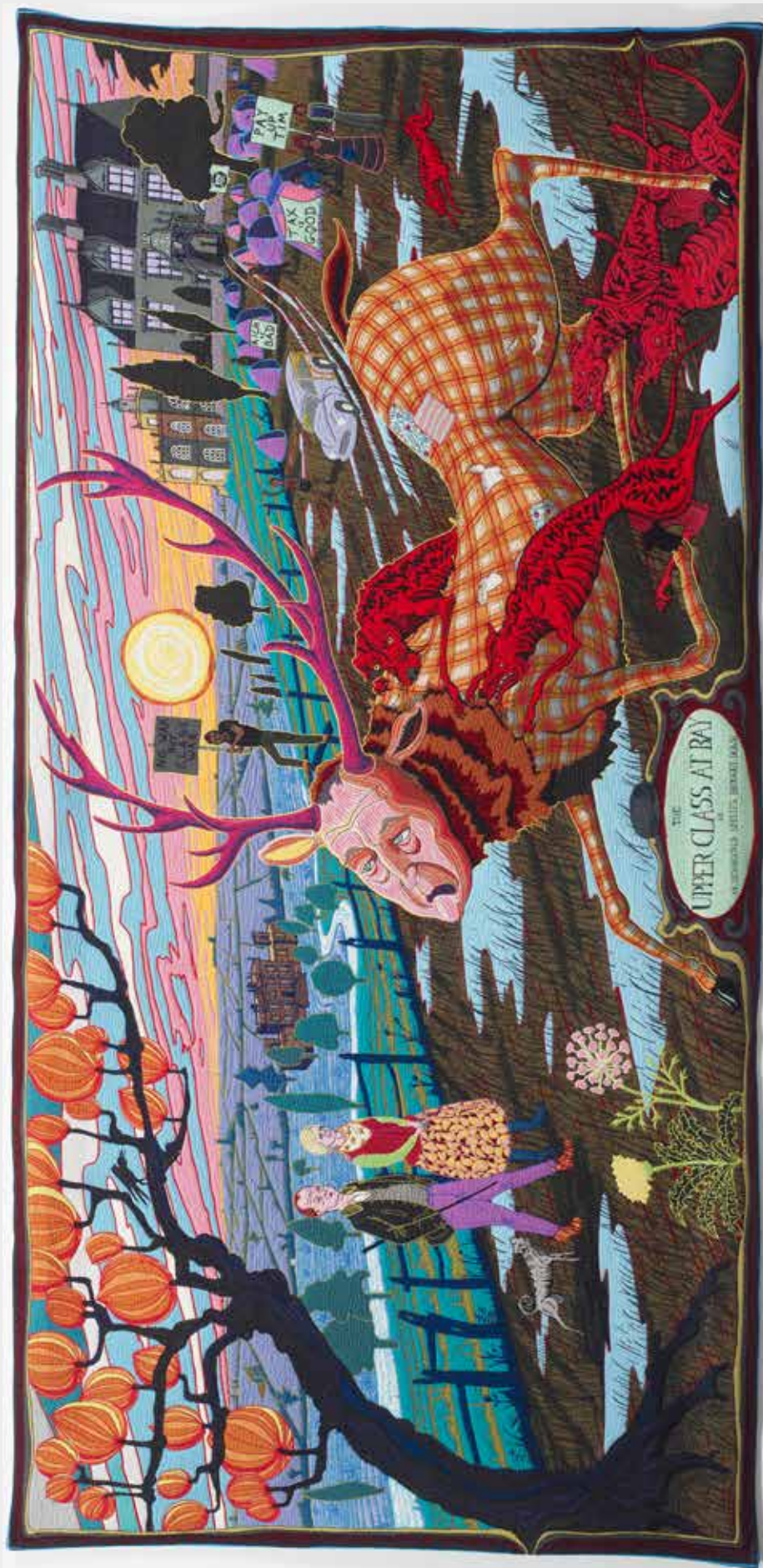

Grayson Perry: Izgon iz Rajskog naselja br. 8 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizijske Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Grayson Perry *Blagovijest o ugovoru s Virginom* 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection | British Council Collection, Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Grayson Perry *Viša klasa u škripcu* 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Aktivnosti: ideje

- Ukoliko se nalazite u galeriji, učenicima recite da stanu ispred tapiserije koja im se najviše sviđa. Ukoliko ste u učionici, odšampajte reprodukcije svih šest tapiserija u formatu A3 i izložite ih na šest stolova, pa učenicima recite da stanu uz reprodukciju tapiserije koja im se najviše sviđa.
- Tražite od učenika da opišu šta im je najzanimljivije na datoj tapiseriji i šta im se sviđa u vezi s prikazanim objektima i okolinom. Objekte koji im se dopadaju učenici mogu opisivati ili nacrtati. Obratite pažnju na to kako se učenici grupišu. Svaku grupu stimulirate na razgovor o onome što im se dopada na odabranoj tapiseriji. Da li izbor određene tapiserije i na koji način povezuje učenike? Koje bi riječi učenici odabrali za opis svijeta prikazanog na odabranoj tapiseriji?
- Recite učenicima da na tapiserijama pronađu što više različitih izraza lica, i da ih nacrtaju. Možete im reći da uz te crteže opišu emocije i / ili karakter prikazanih ljudi. Obezbijedite učenicima velike komade papira, debele flomastere i makaze. Recite im da u oblačićima zapišu ono što misle da ljudi prikazani na tapiserijama misle ili govore. Možete organizovati i aktivnost u kojoj učenici preuzimaju ulogu date osobe pa naglas izgovaraju ono što misle da ta osoba misli, te u ime te osobe odgovaraju na pitanja drugih učenika.
- Neka učenici odaberu jednu tapiseriju i na osnovu nje sami izmisle priču. Pozovite učenike da utvrde koji stil priče sugerise određena tapiserija – na primjer sapunsku operu, komediju ili tragediju. Neka razmisle o njenom naslovu, likovima i zapletu. Izazov se može sastojati ili u tome da svako improvizuje priču na licu mjesta, ili da priču kreiraju svi zajedno, tako što svako u datoj grupi dodaje po jednu rečenicu. Ta njihova priča kasnije se može detaljnije razraditi u pismenoj formi.
- Pokušajte učenicima obezbijediti reprodukcije istorijskih umjetničkih djela na koja se Grayson Perry poziva dizajnom svojih tapiserija, uključujući slike Hogarthovog ciklusa Život razvratnika. Pitajte učenike mogu li na ovim slikama utvrditi elemente na koje se Perry poziva u svojim tapiserijama.

Aktivnosti partnerskih škola

Ukoliko aktivnosti sprovedite s partnerskom školom možete:

- razmijeniti misli o svojim omiljenim tapiserijama i objektima koji su vas posebno zainteresovali.
- razmijeniti priče inspirisane tapiserijama.

Teme i ideje za projekte

Ovaj odjeljak navodi nekoliko tema tretiranih kroz tapiserije a koje kroz nastavne projekte možete dodatno istražiti. Svako poglavlje sadrži osnovne informacije i predlaže aktivnosti i teme za raspravu.

Predložene aktivnosti usmjerene su prvenstveno na učenika u dobi od 7 do 14 godina. Teme su sljedeće:

1. Predmeti, čin odabira, pleme i osjećaj pripadnosti
2. Prikazivanje ljudske figure – karakter i emocije
3. Mjesta, lokalna tradicija i kultura
4. Imaginarni svjetovi i priče
5. Tradicija proizvodnje tapiserija

Grayson Perry: Taština malih razlika u muzeju Pera, Turska. © Pera Museum

Predmeti, čin odabira, pleme i osjećaj pripadnosti

Veze s nastavnim planom i programom: likovna kultura, moja okolina, geografija/zemljopis, engleski jezik, b/h/s jezik, priroda i društvo, poznavanje društva, društvo, društvo/kultura/religija, kultura življenja

Bazične vještine: kreativnost i imaginacija, komunikativnost i saradnja, lični razvoj

Ideje za istraživanje

Grayson Perry u svojim tapiserijama ispituje različita 'plemena' i grupe kojima pripadamo, te način na koji nam izbor odjeće i ostalih ličnih stvari pruža osjećaj privrženosti ili pripadnosti tim grupama.

Prve dvije tapiserije prikazuju ono što Perry vidi kao 'ukus radničke klase' Velike Britanije. Žene se dotjeruju za noćne izlaske, a muškarci paradišu svoje automobile. Ljudi u svojim domovima prikupljaju predmete za koje su sentimentalno vezani. Uživaju da se iskazuju i pokazuju.

Druge dvije tapiserije prikazuju 'ukus srednje klase' u Velikoj Britaniji. Ova klasa je podijeljena svojim kulturnim izborima. S jedne strane su oni koji uživaju u kupovini elegantnih kuća i stvari, članovi su golf-klubova i nose isključivo dizajnersku odjeću. Ovu grupu karakterišu elementi konformizma, urednosti i savršenstva. Ali u okviru ove klase postoji i druga grupa: oni koji teže individualnosti kroz sve što je domaće i ručne izrade, što je *vintage* i organsko.

Peta i šesta tapiserija ove serije prikazuju ukus 'viših klasa' u Velikoj Britaniji. Čini se da viša klasa svoj ukus zasniva na tome koliko je nešto staro i koliko dugo se nalazi u vlasništvu njihove porodice. Vijekovima stara tradicija i nenametljivo bogatstvo mnogo se više cijene od paradižanja i razmetljivosti.

Ljudi se, u okviru sve tri ove grupe, okružuju predmetima koji im pružaju osjećaj pripadnosti određenoj grupi ili plemenu. Čini se da, u najvećem broju slučajeva, svi mi svjesno ili nesvjesno vršimo izbor pod uticajem 'plemena' ili grupe koju smatramo svojom; bez obzira na to da li se radi o našem omiljenom fudbalskom timu, vrsti automobila ili vrsti kuhinjskih pomagala.

Istorija umjetnosti puna je portreta koji portretiranu osobu prikazuju u ambijentu ili naprosto okruženu predmetima koji posmatraču jasno ukazuju na bogatstvo, status ili interese dotične osobe.

Slični načini označavanja privrženosti određenom plemenu postoje širom svijeta. U nekim zemljama pripadnost plemenu tradicionalno se obilježava prepoznatljivom nošnjom, nakitom, tetovažom ili urezivanjem znakova na koži.

Teme za diskusiju

- Pozovite učenike na raspravu o njihovom izboru odjeće, ukrasa i predmeta kojima se okružuju. Koji to njima dragi predmeti izražavaju ko su oni zapravo? Ko utiče na njihov izbor? Prijatelji? Porodica?
- Pozovite učenike da ispričaju kada su i zašto osjećali da pripadaju određenoj grupi, a kada su i zašto osjećali da određenoj grupi ne pripadaju. Porazgovarajte s učenicima o tome kako različite grupe u okviru škole formiraju osjećaj pripadnosti; možda kroz način odijevanja, govora ili ponašanja?
- Porazgovarajte s učenicima o etici plemenskog obilježavanja. Kao primjer navedite to da se u nekim zemljama djeci još u najranijem dobu na koži urezuju znaci plemenske pripadnosti. Šta učenici misle o praksi tetoviranja u svojoj vlastitoj zemlji?

Ideje za nastavne aktivnosti

- Učenici bi, na primjer, mogli izrezivati slike predmeta iz časopisa te razgovarati o tome šta je po njihovom mišljenju moderno i poželjno, a šta predstavlja loš ukus ili je nepoželjno? Kako su učenici, po sopstvenom mišljenju, stekli stavove o tome? Šta utiče na njihov izbor? Da li im se, na primjer, više sviđaju stare ili nove stvari? Da li se u tome slažu svi u grupi? Da li učenici poštuju različitost ili imaju predrasude o ukusima različitim od njihovog?
- Učenici bi, na primjer, mogli sebe fotografisati ili naslikati portret sebe u odjeći i okruženju za koje smatraju da o njima nešto govori. Kao polazna tačka može poslužiti, na primjer, Portret Arnolfinijevih Jana van Eycka; neka učenici na toj slici identifikuju predmete koji označavaju bogatstvo i status Arnolfinijevih.
- Učenici bi, na primjer, najprije mogli istražiti tradiciju slikarskog motiva mrtve prirode, a potom da sami naprave kompoziciju predmeta koji njima lično nešto znače. U radu po grupama, učenici se dogovaraju o izboru predmeta koji ilustruju savremeni način života. Za domaću zadaću učenici bi u kući, ili u svojoj sobi, mogli identifikovati predmete koji su im posebno važni, i te predmete nacrtati.
- Učenicima možete reći da od kuće donesu neki predmet koji za njih ima posebnu vrijednost (na primjer stari plišani medo ili neki naročit rođendanski poklon). U školi taj predmet mogu nacrtati i/ili pisati o tome zašto im je on drag i na šta ih podsjeća.
- Učenici bi mogli istraživati savremene i drevne prakse plemenskih tradicija specifičnih zemalja. Kako ljudi širom svijeta označavaju svoj osjećaj pripadnosti? Različite grupe učenika mogu se fokusirati na različite teme, na primjer odjeću, obuću, nakit, šminku, skarifikaciju.

Aktivnosti partnerskih škola:

Ukoliko radite s partnerskom školom:

- razmijenite ideje o modi i ukusu u vlastitim sredinama
- razmijenite priče o predmetima koji su vam važni, kao i fotografije i fotografije autoportreta i kompozicija mrtve prirode

Korisni resursi

Slike predmeta iz različitih kultura dostupne u bazi podataka zbirke Britanskog muzeja: http://www.britishmuseum.org/research/search_the_collection_database.aspx

Resursi londonske National Portrait Gallery: <http://www.npg.org.uk/learning/digital/>

Informacije o *Portretu Arnolfinijevih* Jana van Eycka koja se nalazi u National Gallery u Londonu dostupne su na: <https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/jan-van-eyck-the-arnolfini-portrait>

British Council je u edukacionim paketima *Hajde da pričamo o umjetnosti / Let's Talk About Art* i *Sirija: treći prostor / Syria: Third Space* namjenski spojio resurse o portretima i predmetima specijalnog značenja; dostupno na: https://schoolsonline.britishcouncil.org/sites/default/files/f198_schools_online_arts_pack_final_hi_res.pdf

https://schoolsonline.britishcouncil.org/sites/default/files/syria_third_space_teacher_resources_-_print.pdf

Dodatne aktivnosti na teme identiteta i pripadnosti možete naći i u obrazovnom paketu *Shakespeare živi u školama / Shakespeare Lives in Schools* dostupnom na: https://schoolsonline.britishcouncil.org/sites/default/files/identity_and_equality.pdf

Prikaz ljudske figure – karakter i emocije

Veze s nastavnim planom i programom: likovna kultura, engleski jezik, b/h/s jezik, moja okolina, priroda i društvo, poznavanje društva, društvo/kultura/religija, kultura življenja, vjeronauka

Bazične vještine: kreativnost i imaginacija, komunikativnost i saradnja, lični razvoj

Ideje za istraživanje

Da bi na svojim tapiserijama dočarao raspoloženje, osjećaje i osobenost prikazanih likova, Grayson Perry koristi i njihovo držanje i izraz lica. Tipičan primjer je klupski pjevač u *Agoniji na parkiralištu*, prikazan u izuzetno doživljenoj izvedbi pjesme. Da bi dočarao ovako emotivne i uzbuđujuće trenutke, Perry je koristio fotografije ljudi koje je snimao u autentičnim trenucima njihovih života.

Istorija umjetnosti puna je umjetnika koji u svojim djelima pokušavaju dočarati emocije. Perry je uspio prikazati čitav niz emocija: od ljubavi, simpatije i ponosa preko nostalgije i anksioznosti do užasa i tuge.

Neki umjetnici su se fokusirali na prikaz ljudske patnje. Mnoge slike hrišćanske tradicije (uključujući i neke koje su inspirisale Perryja u dizajniranju tapiserija) nastojale su običnim ljudima dočarati Hristove patnje. I u novije su vrijeme mnogi vizuelni umjetnici pokušavali dočarati osjećaje tuge i patnje. Razmatrajte autoportrete Friede Kahlo na kojima ona dočarava fizičku bol koju je izdržala, ili čuveni *Vrisak* Edvarda Muncha, ili Picassovu *Ženu koja plače*. Neki drugi slikari pokušali su skrenuti pažnju na patnje koje ljudi nanose jedni drugima. Na primjer Goya svojim prikazima rata, ili njemačka slikarka Käthe Kollwitz svojim moćnim crtežima i drvorezima.

Dobre primjere umjetnika koji su nastojali dočarati emocije mira, ljubavi, simpatije i radosti predstavljaju Marc Chagall i Gustav Klimt; obojica su često slikali ljubavnike. I u hrišćanskom slikarstvu postoje mnogobrojni primjeri slika koje dočaravaju religiozna osjećanja kao što su svetost, ekstaza i spokoj. U tradiciji ruskog socijalističkog realizma, izrazi zadovoljstva, sreće i ponosa korišteni su kao propaganda, ne bi li se narod ubijedio u blaženstva života u Sovjetskom Savezu. S učenicima možemo diskutovati i o tome kako se danas pozitivna osjećanja koriste u reklamama.

Teme za diskusiju

- Upitajte učenike da li misle da su u stanju dobro procijeniti tuđa osjećanja. Da li znaju opisati različitosti u izrazima lica pri promjenama raspoloženja?

- Koje su emocije učenici u stanju identifikovati na Perryjevim tapiserijama? Povedite diskusiju o emotivnim pričama i njihovoj dinamici prikazanoj na tapiserijama. Koji detalji držanja i izraza lica stvaraju utisak različitih emotivnih stanja?
- Povedite s učenicima diskusiju o etičkim pitanjima koja se nameću u slučajevima kada se prikaz ljudskih emocija koristi za ubjeđivanje ljudi u određeno gledište, kao na primjer u slučajevima propagandne umjetnosti i oglašavanja / reklama. Uporedite ove primjere sa sakralnim slikama koje su Perryja inspirisale za njegove tapiserije.

Ideje za nastavne aktivnosti

- Učenicima biste mogli reći da u blokove za crtanje nacrtaju sve izraze lica koje zapaze na Perryjevim tapiserijama, te da uz svoje crteže stave objašnjenja o osjećanjima koja crteži prikazuju. Recite učenicima da dok crtaju pokušaju shvatiti kako je Perry kreirao određeni izraz lica.
- Učenicima biste mogli reći da, pažljivo posmatrajući tapiserije Graysona Perryja, odaberu jednu ličnost prikazanu na tapiserijama i da, koristeći maštu, tu ličnost pismeno opišu koristeći naznake koje pruža tapiserija. Recite učenicima da odabranim likovima daju imena i neke vanjske i unutrašnje karakteristike – da li su visoki ili niski, srdačni ili neugodni? Ohrabrite učenike da u opisu koriste poređenja i da svom liku dodijele neku tajnu, nešto što niko ne zna!
- Učenici bi na Internetu mogli potražiti primjere umjetničkih radova koji prikazuju ljude dočaravajući njihovo raspoloženje, ili ličnost. O kojim emocijama se radi? Primjere lica koja izražavaju različite emocije učenici mogu prikupiti i iz novina i časopisa. (Za ovo izvrsno mogu poslužiti sportske stranice.) Učenici bi u svojim blokovima mogli nacrtati jedni druge (ili sami sebe, koristeći ogledalo) radi vježbe crtanja lica koja pokazuju različite emocije.
- Mogli biste učenike pozvati da se obuku kao likovi koje su odabrali, te da zauzmu pozu koja obilježava raspoloženje ili osobenosti dotičnog lika. Dajte učenicima neko ograničeno vrijeme da skiciraju jedni druge pokušavajući dočarati raspoloženje ili osobenost.
- Učenicima možete postaviti izazov da dizajniraju plakat koji izraze lica i emocije koristi da uvjeri publiku u određeni stav.

Aktivnosti s partnerskim školama

Ukoliko radite s partnerskim školama:

- razmijenite crteže, pismene opise i postere
- razgovarajte o tome kako se emocijama prikazanim na posterima publika može ubijediti u određeno gledalište.

Korisni resursi

National Portrait Gallery ima i internetsku kolekciju, što je dobro polazište za posmatranje i poređenje portreta:

<http://www.npg.org.uk/collections.php>

Mnogo portreta postoji i među slikama u kolekciji British Councila: <http://visualarts.britishcouncil.org/collection>

I BBC ima internetsku stranicu Vaše slike / Your Paintings:

<http://www.bbc.co.uk/arts/yourpaintings/>

Svoje sposobnosti određivanja emocija na osnovu izraza lica i držanja tijela možete testirati kroz brojne besplatne internetske resurse, uključujući:

http://greatergood.berkeley.edu/ei_quiz/

<http://www.dnalc.org/view/867-Reading-Faces.html>

Psiholog Robert Plutchik je 1980. godine osmislio kolo koje ilustruje razne emocije i varijacije emocija: <http://whatis.techtarget.com/definition/Plutchiks-Wheel-of-Emotions>

Mjesta, lokalne tradicije i kulture

Veze s nastavnim planom i programom: likovna kultura, demokratija i ljudska prava, geografija, istorija

Bazične vještine: komunikacija i saradnja, kritičko mišljenje i rješavanje problema, digitalna pismenost

Ideje za istraživanje

Svaka tapiserija prikazuje i slavi određeni lokalitet i njegovu istoriju. Prve dvije tapiserije (*Poklonstvo boraca u kavezima / The Adoration of the Cage Fighters i Agonija na parkingu / The Agony in the Car Park*) bazirane su na Perryjevoj posjeti Sunderlandu, na sjeveroistoku Engleske. Sunderland je poznat po svom fudbalskom timu; grad je naseljen uglavnom pripadnicima radničke klase.

Istorija Sunderlanda uključuje snažnu industriju brodogradnje; brodogradilišta su tamo postojala već u 14. stoljeću.

Druge dvije Perryjeve tapiserije (*Izgon iz Rajskog naselja br. 8 / The Expulsion from Number 8 Eden Close i Blagovijest o ugovoru s Virginom / The Annunciation of the Virgin Deal*) baziraju se na njegovom boravku u Tunbridge Wellsu na jugoistoku Engleske. Ovdje ga je naročito zanimao Kings Hill, stambeno naselje izgrađeno 1989. godine koje Guardian 2004. godine identifikuje kao jedno od najbogatijih mjesta u Britaniji, u smislu prosječnog prihoda domaćinstva.

Za razliku od mnogih duže postojećih zajednica, Kings Hill nema svoju crkvu iako su pri izgradnji u naselje integrisani brojni sadržaji, uključujući mjesnu kafanu, supermarket, dvije osnovne škole, ambulantu, restorane, klubove za rekreaciju, kriket i golf. Pri izgradnji ovog naselja za javne prostore su bila naručena čak i umjetnička djela. Perry je tokom svoje posjete čuo da se od vlasnika kuća u okviru Kings Hilla generalno očekuje da svoje kuće i vrtove uredno održavaju.

Radi pete tapiserije (*Viša klasa u škripcu, ili Ugrožena vrsta bačena na koljena / The Upper Class at Bay, or An Endangered Species Brought Down*) Perry je putovao u Cotswolds u Gloucestershireu. Tamo je upoznao stanare nekoliko rezidencijalnih dvoraca (velikih i impresivnih kuća u kojima žive ili su nekada živjele aristokratske porodice); porodice koje sad žive prilično izolovano. Svako od tih imanja zauzima ogromna područja; kilometri ih dijele od prvih komšija; stanovnici ovih kuća oslanjaju se na automobile pošto moraju putovati u obližnje gradove čak i radi osnovnih nabavki i usluga.

Teme za diskusiju

- Razgovarajte s učenicima o tome šta oni misle o mjestima prikazanim na tapiserijama. Šta učenici na osnovu tapiserija zaključuju o mjestima koja je Perry posjetio?
- Razgovarajte s učenicima o onome po čemu su poznata njihova mjesta. Šta su trenutne asocijacije u vezi s njihovim mjestima porijekla / stanovanja? Da li je u istoriji tog područja bilo nekih većih promjena? Po čemu su poznati ljudi ili grupe s tog područja? Šta bi učenici prikazali na tapiserijama koje bi trebalo da dočaraju njihovo lokalno područje?

Ideje za nastavne aktivnosti

- Učenicima treba omogućiti pristup mapama ili softveru kao što je Google Earth gdje mogu vidjeti sve tri oblasti koje je posjetio Perry. Tražite od učenika da te lokacije identifikuju na karti Velike Britanije; neka koristeći vještine istraživanja i čitanja mapa donesu što više zaključaka o karakteristikama svakog od tih područja; neka onda te nalaze uporede s onim što su o dotičnim lokalitetima saznali iz njihovih prikaza na tapiserijama. Neka učenici uporede ta tri lokaliteta identifikujući sličnosti i razlike karakteristika okolnih područja; moguće je, na primjer, razmatrati lokacije u svjetlu blizine rijeka i to kako njihovo opšte stanje diktira topografija.
- Učenici bi mogli obaviti zajedničko istraživanje i na platnu proizvesti djelo koje opisuje i slavi njihovo lokalno područje. Tu bi se mogle prikazati značajne građevine, ljudi, atrakcije i dijelovi lokalne istorije datog područja. Prije prikaza tih kompozicija na platnu, neka učenici eksperimentišu kroz crteže ili kolaž. Predložite im da u te radove ukombinuju i figure sebe samih.
- Možete od učenika zatražiti da pronađu neke neobične mape, mape koje se ne pridržavaju standardnih konvencija. To podrazumijeva mape iz različitih vremenskih perioda i kultura, ili mape kojima su umjetnici maštovito mapirali neke lokalitete u određenim periodima. Možete učenicima postaviti izazov: neka naprave neku neobičnu mapu svog područja.
- Neka učenici, svi zajedno, zamisle i nacrtaju mapu nekog lokaliteta koje bi po njima bio idealan; tu bi uključili sve sadržaje koje oni smatraju važnim. Pri kreiranju te mape učenici bi mogli ili koristiti već naučene simbole, ili izmisliti svoje vlastite simbole.

Aktivnosti partnerskih škola

Ukoliko radite s partnerskim školama:

- razmijenite istraživanja o područjima koja je posjetio Grayson Perry
- zajedničkim naporima saznajte nešto više o lokalitetima partnerskih škola i te informacije iskoristite da o svojim mjestima kreirate ilustrovane mape ili kolaborativne radove na platnu.

Korisni resursi

Axis, baza podataka savremene umjetnosti, sadrži brojne primjere umjetničkih radova kreiranih na osnovu mapa <http://www.axisweb.org/> (pretraga za 'map' u kategoriji 'artworks')

Edicija *The Agile Rabbit Book* sadrži knjigu *Istorijske i neobične mape / Historical and Curious Maps* (Pepin Press, 2005), zbirku neobičnih karata iz raznih vremena i kultura, koja uključuje i CD sa slikama.

Izmaštani svjetovi i identiteti

Veze s nastavnim planom i programom: likovna kultura, demokratija i ljudska prava, geografija, historija, osnovi informatike, informatika, engleski jezik, b/h/s jezik, svet oko nas, priroda i društvo, poznavanje društva, društvo, kultura življenja

Bazične vještine: kreativnost i imaginacija, komunikativnost i saradnja, digitalna pismenost, građanske vrline

Ideje za istraživanje

Tapiserije se odavno vezuju za pričanje priča, istinitih ili izmaštanih. *Tapiserija iz Bayeuxa* u Normandiji, Francuska, prikazuje gotovo stripovsku verziju normanske invazije na Britaniju i Bitku kod Hastingsa 1066. godine. Kao i na tapiserijama Graysona Perryja, i ovdje se za dodavanje detalja i objašnjenja prikazanih scena koriste riječi. Flamanska serija od šest tapiserija poznatih pod nazivom *Dama i jednorog* opisuje ljudska čula.

Perry na svakoj od svojih šest tapiserija stvara impresiju svijeta koji on stapa od fragmenata svega što je uočio i fotografisao. Njegovi crteži predstavljaju važan dio tog procesa. Radi flomasterom, poigrava se i svoje kompozicije popunjava predmetima, zgradama, ljudima i bojama; u isto vrijeme eksperimentiše mijenjajući detalje skice ili ih pretjerano naglašavajući.

Perry je još kao petnaestogodišnjak dosta vremena provodio stvarajući priče o jednom izmaštanom svijetu. Centralni lik, koji je tim svijetom neprikosnoveno vladao, bio je njegov plišan medo Alan Rubeola, a drugokomandujuća je bila Kornjača (pletana igračka napunjena kartonom). Perryjev svijet sastojao se od četiri ostrva: hladno riboliko ostrvo Perry je nazvao Ajkula, okruglo planinsko ostrvo – Rondo, ono nenaseljeno, pusto – Ostrvo vilenjaka, a šumoviti evropski otok – Ostrvo drveća (tu je živio Alan Rubeola). Na ovom ostrvu postojala je tajna dolina (soba Graysona Perryja) gdje je Alan Rubeola živio u podzemnoj kući okružen svojom utaborenim vojskom. Jedna od ključnih Perryjevih uloga bila je da po komandama Alana Rubeole dizajnira i napravi instrumente rata i pobune. Perry je usto imao i ulogu reportera i dokumentariste podviga i avantura Alana Rubeole. I to je ta iluzorna zemlja u koju je Perry bježao od teškoća svog djetinjstva.

Mnogi su likovni umjetnici bazirali svoja djela na izmaštanim mjestima. Škotski slikar Charles Avery sva svoja djela bazira na istraživanju jednog imaginarnog ostrva. Paul Noble, još jedan škotski umjetnik, olovkom stvara detaljne tehničke crteže fiktivnog grada Nobson. Ovi crteži su krajnje kompleksni i, na neki način, nalikuju uznemirujućem realizmu Hieronymusa Boscha i Richarda Dadda. Zamišljene pejzaže prikazivao je i jedan od onih umjetnika koji su inspirisali Perryja: Henry Darger, predstavnik tzv. marginalne umjetnosti.

Teme za diskusiju

- Kojim bi pridjevima učenici opisali svijet prikazan na svakoj od tapiserija?
- Povedite s učenicima diskusiju o tome kako neki slikari i pisci u svom radu prikazuju stvarni svijet, dok drugi stvaraju imaginarne svjetove. Znaju li učenici primjere takvih umjetnika u svojoj zemlji i kulturi?
- Ponekad umjetnici narušavaju ili preuveličavaju elemente stvarnog svijeta, igrajući se s našom percepcijom stvarnosti. Prodiskutujte s učenicima o tome koje elemente na Perryjevim tapiserijama oni smatraju realnim, koje imaginarnim a koje pretjeranim?
- Prodiskutujte s učenicima o tome kako je Perry kreirao sopstveni imaginarni svijet kao izlaz iz teškoća koje su ga pritiskale kao dijete. Gdje učenici pronalaze svoj bijeg od izazova stvarnog svijeta kada osjećaju da im je to potrebno? Šta rade da se opuste i umanje svoje strahove?

Ideje za nastavne aktivnosti

Učenicima možete ponuditi neku priču (na primjer narodnu, ili priču iz nekog historijskog perioda) i zatražiti da i oni, inspirisani načinom na koji Perry kroz šest tapiserija priča o Timu Rakewellu, ispričaju priču kroz sopstvenu seriju od šest crteža, slika ili kolaža. Kako bi u toj seriji učenici izdvojili ključne dramatične trenutke da ispričaju svoju priču?

- Da bi kreirali crteže imaginarnih otoka, učenici mogu raditi zajedno, pojedinačno ili u grupama. Crteže mogu kreirati i kao 3D-modele. Kakvu klimu i topografiju učenici zamišljaju na svom ostrvu? Kako će svoje ostrvo braniti od napada? Kakva će imaginarna bića živjeti na njihovom ostrvu? Kakve bi zakone uveli učenici kao vladari otoka?
- Mogli biste od učenika zatražiti da nađu primjere umjetničkih radova koji opisuju stvarne, imaginarne ili izobličene svjetove. Učenici bi mogli, koristeći kolaž ili kompjutersku tehnologiju, izraditi vlastite verzije izmijenjenog realnog svijeta. Tako bi mogli predstaviti svoju viziju nekog budućeg svijeta, ili onoga što bi željeli da promijene u svom okruženju.
- Učenicima možete reći da, tražeći inspiraciju u Perryjevom plišanom medu Alanu Rubeoli, nacrtaju ili naslikaju svoju omiljenu igračku, superheroja ili fantastičnu podličnost. Neka učenici identifikuju kvalitete i dostignuća koja vide u dotičnom liku. Da li se radi o kvalitetima kojima sami teže ili osjećaju da ih u sebi već imaju?
- Predložite učenicima da u kolaž ili slike svojih fantastičnih likova ili superheroja ukombinuju i sopstvene fotografije. (Učenicima bi vjerovatno bilo zanimljivo da pogledaju radove Cindy Sherman – koja se prerušava u mnoštvo likova i tako se fotografiše.)

Aktivnosti partnerskih škola

Ukoliko radite s partnerskim školama:

- razmijenite informacije o piscima i slikarima iz vaših zemalja koji su izmislili neke namaštane svjetove
- razmijenite fotografije i opise svojih imaginarnih ostrva i fantastičnih ličnosti

Korisni resursi

Primjeri radova Henryja Dagera dostupni su na: www.folkartmuseum.org/darger

Informacije o Tapiseriji iz Bayeuxa dostupne na: http://www.bayeuxmuseum.com/en/la_tapisserie_de_bayeux_en.html

Grayson Perry: Taština malih razlika u muzeju Pera, Turska. © Pera Museum

Tradicija izrade tapiserija

Veze s nastavnim planom i programom: likovna kultura, osnovi tehnike, informatika, geografija, istorija

Bazične vještine: kreativnost i imaginacija, digitalna pismenost, komunikacija i saradnja, kritičko mišljenje i rješavanje problema

Ideje za istraživanje

Tapiserija je oblik tkanja. Tkanje predstavlja tehnološki proces izrade tkanina uzajamnim preplitanjem dva sistema niti od kojih jedan ide po dužini tkanine (osnova) a drugi po širini tkanine (potka), stvarajući pruge i kvadrate. U tapiseriji se niti potke provlače između niti osnove, pritiskuju *češljem* i bojama tvore oblike i slike. Pojam tapiserija obično se odnosi na istkani komad tkanine u kojem se ovom metodom stvaraju slike.

Tradicionalno su se tapiserije tkale ručno, na razboju. Međutim, tapiserijama se nazivaju i komadi tkanine na kojima su slike kreirane metodom veza. *Tapiserija iz Bayeuxa*, na primjer, zapravo je vunanim koncem izvezeno laneno platno. Tradicija izrade tapiserija postojala je u raznim vremenskim periodima i u različitim kulturama.

Početkom 19. stoljeća francuski tkač Joseph Marie Jacquard prvi put demonstrira svoj mehanički razboj danas poznat kao Jacquardov razboj. Tapiserije Graysona Perryja istkane su na Jacquardovim razbojima u preduzeću *Flanders Tapestries*. Ovim se razbojem tradicionalno upravlja nizom bušenih kartica od kojih svaka odgovara jednom redu tkanja. Rupe u kartici određuju gdje prodiru kukice da bi dohvatile nit potke – tako se stvaraju blokovi određene boje. Taj način upotrebe bušene kartice za Jacquardov razboj odigrao je ključnu ulogu u razvoju računara! Modernim Jacquardovim razbojima upravljaju kompjuteri. U odnosu na mukotrpn proces ručnog tkanja, ovi razboji rade nevjerojatnom brzinom.

Teme za diskusiju

- Saznajte šta učenici znaju o tapiserijama i njihovom nastanku. Da li u njihovoj zemlji i kulturi postoji tradicija pravljenja tapiserija?
- Pitajte učenike kakve sve vrste tkanina poznaju. Koje su od njih zapravo tkane? Koji još načini izrade tkanine postoje (npr. pletenje, heklanje i filcanje)? Gdje se najčešće nalaze? Na osnovu čega učenici to zaključuju?

Ideje za nastavne aktivnosti

- Zadajte učenicima da istraže istoriju izrade tapiserija. Manje grupe učenika mogu tu tradiciju istraživati kroz različita razdoblja i kulture. Neka svaka grupa o svojim nalazima pripremi prezentaciju za ostatak razreda.
- Učenici se mogu i okušati u nekim tkačkim tehnikama koristeći razboj s bušenim karticama, papir i vunu. Na

kraju ovog odjeljka naći ćete primjere i linkove na razne resurse i tehnike. Recite učenicima da izmjere koliko im vremena treba da otkaju zadatu površinu, ili da izmjere komad koji otkaju za, recimo, petnaest minuta. Pozovite ih da, koristeći znanje iz matematike, izračunaju koliko vremena bi im trebalo da otkaju tapiseriju dimenzija tapiserija Graysona Perryja (200cm x 400cm).

- Pozovite učenike da zamisle da žive u dvorcu ili velelepnoj kući i osmisle tapiseriju kakvu bi željeli imati na zidu. Nacrte mogu praviti ili flomasterom (kako radi Grayson Perry) ili tehnikom kolaža eksperimentišući s uočljivim blokovima boja. Recite im da pogledaju kako im nacrti izgledaju iz blizine a kako iz daljine, te da korisnim zapažanjima pomognu jedni drugima.
- Učenici bi mogli istražiti i to kako da stvore nove boje kombinujući boje niti osnove i potke. Ovo je izvrstan način da učenici sami istraže miješanje boja. S kombinacijama niti osnove i potke učenici mogu eksperimentisati i u blokovima za crtanje, koristeći drvene bojice, flomastere ili vodene boje. Eksperiment možete početi koristeći osnovu s nitima iste boje, pa dodavati niti potke različite boje.
- Učenici bi mogli dizajnirati velike tapiserije utkivajući reciklirane materijale (na primjer trake izrezane od raznobojnih plastičnih kesa) u plastične mreže (one čvršće kakve prodaju u gvoždarskim radnjama), najprije napravivši nacrt debelim četkama na papiru, kao vodič za ispunjavanje područja tkanja.

Aktivnosti partnerskih škola

Ako radite s partnerskom školom:

- Razmijenite informacije o tradiciji izrade tapiserija u vašim zemljama
- Razmijenite fotografije nacrti i gotovih tapiserija

Korisni resursi

Primjere različitih vrsta tapiserija iz kolekcije V & A možete naći na: <http://collections.vam.ac.uk/>

Šest tapiserija

Ovaj odjeljak pruža detaljne informacije o svih šest tapiserija, uz objašnjenja o umjetničkim radovima koji su ih inspirisali. Tekst u kurzivu je citat, opis koji daje sam Grayson Perry.

Dimenzije svih tapiserija su 200 x 400 cm.

Grayson Perry: *Taština malih razlika* u muzeju Pera, Turska. © Pera Museum

1. Poklonstvo boraca u kavezima

Grayson Perry *Poklonstvo boraca u kavezima / The Adoration of the Cage Fighters* 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Scena u dnevnoj sobi Timove prababe. Mali Tim poseže za majčinim smartfonom – svojim rivalom u trci za majčinu pažnju. Majka mu je sređena, spremna za večernji izlazak sa svoje četiri prijateljice... Dvojica entuzijasta mješovitih borilačkih vještina predaju djetetu ikone plemenskog identiteta: majicu fudbalskog kluba Sunderland A.F.C. i rudarsku lampu. U maniru ranohrišćanskog slikarstva, Tim se u ovom radu pojavljuje i po drugi put: na stepenicama, kao četvorogodišnjak, suočen s još jednom večeri koju će provesti sam, pred TV-ekranom. Iako se ova serija razvijala organski, bez nekog osobitog metoda, od samog početka postoji referenca na religiju: čujem eho slika poput Poklonstva pastira Andree Mantegna (1450).

Tekst (glasom Timove majke): „Kao da ja nisam mogla na faks, ali odradila sam najbolje što mogu s obzirom na to da mu se otac samo pokupio i otišao. On (Tim) je uvijek bio pametnica; zna on kako da mi razveže jezik. Majka mi je oduvijek voljela dobru kapljicu, a ni ocu mi u tom smislu nije bilo mane. Bivši rudar i pravi muškarac, srce na dlanu a i začas plane. Moja nana, a od nje boljeg čovjeka na svijetu nema, nju ovaj mali baš voli. Ona je čitav život provela brinući se o drugima. A posla ovdje nema ni za lijeka, samo ova teretana i ovaj fudbal. Normalna familija, razvod-dva, duševne bolesti, narkomanija, nasilje u porodici... ništa neobično... Ne znam kako bih ostala pri sebi da mi nije ovih prijateljica... izvedu me vani... slušaju šta pričam... taj izlazak vikendom u grad, taj nam ritual zlata vrijedi.”

* Borba u kavezu je oblik borbe mješovitim borilačkim vještinama koja se odvija u kavezu ili nekoj sličnoj, zatvorenoj areni.

Andrea Mantegna, *Poklonjenje pastira*, oko 1450. Muzej umjetnosti Metropolitana © fotografija SCALA, Firenca.

Reference iz istorije umjetnosti

Perryjeva kompozicija inspirisana je biblijskom slikom iz 15. stoljeća **Poklonstvo pastira** talijanskog slikara Andree Mantegna. U toj sceni Marija obožava svoje novorođenče dok, na lijevoj strani slike, Josip

spava. Ogoljelo drvo iznad glava pastira na desnoj strani slike moguće simbolizuje krst na kojem će okončati Isus.

Mantegna je bio jedan od prvih genija talijanske renesanse. Umjetnici su tada tek počinjali koristiti perspektivu za stvaranje utiska udaljenosti. Iako je perspektiva na nekim mjestima manjkava – na primjer motke na zgradi – vidi se da Mantegna eksperimentiše i pokazuje svoje umijeće. Da dočara blizinu, u prvom planu koristi arhitektonske detalje, a da pokaže udaljenost pažljivo dočarava detalje krajolika. Način na koji prikazuje ovu scenu tipičan je za onovremeni trend kojim se vjernici podstiču da o biblijskim scenama razmišljaju u smislu svakodnevnog života. Otud i iznošena odjeća pastira. Način na koji Mantegna prikazuje svetu porodicu ukazuje na njegovu ljubav prema klasičnoj umjetnosti starih Grka, zainteresovanih za ideale ljudske ljepote, izvrsnost i arhitektonsko savršenstvo.

2. Agonija na parkingu

Grayson Perry Agonija na parkingu / The Agony in the Car Park 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Ovaj moj prikaz daleki je rođak Agonije na Maslinovoj gori Giovannija Bellinija iz 1465. godine. Ovo je scena na brežuljku pored Sunderlanda – u daljini se vidi Stadium of Light*. Centralna figura, Timov očuh, klupski pjevač, aludira na Isenheimsku oltarsku sliku Matthiasa Grünewalda. Minijaturni brodogradilišni kran predstavlja raspelo, a Timova majka Mariju – ponovo ophrvanu zemaljskim strastima. Tim, u svojoj školskoj uniformi, začepio je uši propadajući u zemlju od stida. Iz torbe mu viri kompjuterski časopis, otkrivajući njegov rani entuzijazam za softver. Na lijevoj strani, nešto mlađi Tim se sav sretan igra s ocem svog očuha... Na desnoj strani se na parking u društvenog kluba Heppie's okupljaju mladići u svojim modifikovanim automobilima.

Tekst (glasom Timovog očuha): „Ja sam još kao momčić počeo raditi u brodogradilištu. Krenuo sam očevim stopama. Moja tata sad ima svoje golubove i voli ovog malog [Tima]. Brodogradnja je, baš kao religija, održala ovaj grad zajedno. Kad je Thatcherka** zatvorila dokove, iščupala je srce ovom narodu. Ja sam na primjer sad mogao biti u nekom rok-bendu. Majku ovog dečka upoznao sam baš u klubu. Tamo subotom pjevam između binga i lutrije s mesom. Sada radim u pozivnom centru, moj šef kaže da sam i sam menadžerski materijal. Ne zarađujem loše, mogao bih sebi kupiti opštinsku kuću, pa da je prodam i da se izvučem. Zadnji put sam glasao za torijevce***.”

* Stadion svjetla, domaći fudbalski stadion Sunderlanda A.F.C na sjeveroistoku Engleske

** premijerka Margaret Thatcher

*** konzervativna politička partija

Giovanni Bellini, Agonija na maslinovoj gori, oko 1465. Ljubaznošću Nacionalne galerije, London, Velika Britanija/Bridgeman Images.

Reference iz istorije umjetnosti

Ovo je biblijska scena na slici Giovannija Bellinija Agonija na Maslinovoj gori koja je inspirisala Perryja. Bellini je talijanski slikar koji je stvarao u Veneciji od oko 1459. godine i nadalje. Bio je naročito cijenjen zbog svojih slika djevice Marije.

Ova slika prikazuje Hrista kako se klečeći moli na Maslinovoj gori, svjestan svog predstojećeg hapšenja i raspeća, dok mu se iz daljine približava Juda s vojnicima. Na nebu se pojavljuje anđeo koji u rukama drži pehar, kao simbol snage i utjehe. Iako je centralni fokus ove slike Hrist na stijeni, fokus je i onaj bijeli talijanski grad na lijevoj strani slike, što možda ukazuje na nebeski grad. Ispod ove nebeske scene za to vrijeme u neposrednoj blizini spavaju apostoli Petar, Jakov i Jovan, previše umorni da bi ostali budni. Bellini je naročito vješto prikazivao efekte svetosti, a svjetlost u zoru stvara neku nezemaljsku atmosferu.

3. Izgon iz Rajskog naselja br. 8

Grayson Perry Izgon iz Rajskog naselja br. 8 / Expulsion from Number 8 Eden Close 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Tim na univerzitetu studira informatiku i viđa se s jednom finom djevojkom iz Tunbridge Wellsa. S lijeve strane vidimo Timovu majku i očuha, koji sada žive u privatnom naselju i posjeduju luksuzni automobil. Ona usisava vještački travnjak, on se vraća s partije golfa. Nakon rasprave s njima, Tim i njegova djevojka odlaze.

Njih dvoje prolaze kroz dugu, a odozgo ih gleda Jamie Oliver*. Počinili su grijeh, baš kao Adam i Eva na Masacciovoj slici Izgon iz raja (1425). Na desnoj strani upravo počinje svečana večera. Roditelji Timove djevojke i njihovi gosti nazdravljaju prinovi u svojim redovima.

Tekst (glasom Timove djevojke): „Tima sam upoznala na koledžu; bio je pravi štreber – geek**. Odveo me da upoznam njegovu majku i očuha. Kuća im je bila savršeno čista i uredna, prašini ni traga... a ni knjigama, osim knjiga njenog boga Jamieja***. Ona tvrdi da je Tim zbog mene postao snob****. Njegovi roditelji ne shvataju koliko je Tim bistar*****. Moj otac se smijao Timovom naglasku ali mu je poželio dobrodošlicu na osunčane visoravni srednje klase. Nadam se da će Tima proći ova njegova opsjednutost novcem.”

* kuhar čuven po televizijskim emisijama o zdravoj ishrani i kuhanju

** nemoderan i društveno nesposoban

*** TV-kuhar Jamie Oliver

**** osoba koja pretjerano poštuje visok društveni položaj i bogatstvo, osoba koja se nastoji povezati s društveno superiornima a prezire one koje smatra društveno inferiornim

***** pametan

Tommaso Masaccio, Izgon Adama i Eve iz raja, oko 1425. Ljubaznošću Kapele Brancacci, Santa Maria del Carmine, Firenca, Italija/ Bridgeman Images.

Reference iz istorije umjetnosti

Figurama Tima i njegove djevojke, Perry se direktno poziva na biblijsku sliku Tommasa Masaccia *Izgon Adama i Eve iz raja*. I Masaccio je bio talijanski slikar rane renesanse; živio je samo 27 godina. Tokom svog kratkog života posebno se posvetio majstorstvu prikazivanja ljudskih figura, svjetlom i sjenom stvarajući utisak čvrstoće.

Ova freska u kapeli Brancacci u Firenci, Italija, koju je Masaccio naslikao s Masolinom sredinom 1420-ih, smatra se njegovim remek-djelom. Freska

prikazuje kako Adam i Eva bivaju protjerani iz rajskog vrta nakon što su okusili zabranjeno voće. Iznad njih lebdi anđeo i pokazuje im u pravcu vanjskog svijeta. Lica i držanje tijela Adama i Eve jasno pokazuju kajanje i užas. Očito je da Eva pati i stidi se svoje golotinje, dok Adam pokajnički pokriva lice. Ovo Masacciovo djelo karakteristično je za u to vrijeme nov pokret u umjetnosti, kad se nakon prilično statičkog prikazivanja ljudskih figura, naglašavaju emocija, izražajnost i mišićavost.

4. Blagovijest o ugovoru s Virginom

Grayson Perry *Blagovijest o ugovoru s Virginom / The Annunciation of the Virgin Deal* 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Tim se u krugu porodice opušta u kuhinji svoje velelepne (vikend-) kuće van grada. Upravo je od svog poslovnog partnera saznao da je postao izuzetno bogat čovjek – pošto je njihova softverska kompanija prodana Richardu Bransonu*. Na stolu stoji mrtva priroda koja ukazuje na kulturno obilje njegovog bogataškog stila življenja. Na lijevoj strani njegov punac i punica čitaju, a njegovo starije dijete igra se na čilimu. Desno od njih Timu na koljenima skakuće beba, a njegova žena tweets. Ovaj prikaz referira na tri različite slike Blagovijesti: Carla Crivellija (povrće), Matthiasa Grünewalda (izraz lica Timovog kolege) i Roberta Campina (bokal s ljljanim). Konveksno ogledalo i odbačene cipele podsjetnici su onog značajnog slikovnog prikaza bogatstva i statusa, Portreta Arnolfinijevih (1434) Jana van Eycka.

[Tekst (glasom Timovog poslovnog partnera):

„Radim s Timom već deset godina; čisti genije, a opet je tako racionalan. Tim je nevjerojatno motivisan, i nikad nema osjećaj da je uspješan. Nekako je mirniji otkad mu je majka umrla. Dosta je išao kod psihologa. On baš ima želju da bude dobar.”

Na primjerku Guardiana kojim je umotano organsko povrće vidi se članak pod naslovom ‘Napredak kompjuterskog maga, Tim Rakewell: nastao ni iz čega.’ Na iPadu se vidi članak – ‘Rakewell prodaje Virginu za 270 miliona funti’.

* Britanski biznismen, osnivač poslovne grupe Virgin

Jan van Eyck. *The Arnolfini Portrait* c. 1434 Courtesy the National Gallery, London, UK/Bridgeman Images.

Reference iz istorije umjetnosti

Na ovoj tapiseriji Perry referira na čuveni Portret Arnolfinijevih belgijskog slikara iz 15. stoljeća, Jana van Eycka, koja prikazuje svjesno eksponiranje bogatstva. U centru slike nalaze se ogledalo i luster, i velika pažnja se posvećuje bogatoj odjeći portretiranog para. Narandže (pod prozorom) u to su vrijeme bile veoma cijenjene,

ali i veoma skupo voće. Psić je simbol odanosti, ali pošto je ovaj psić i od rijetke vrste (afenpinčar) – i on sugeriše bogatstvo. Tekst iznad ogledala doslovni je prevod s latinskog ‘Jan van Eyck je bio ovdje’, što ima veze i s tim kako Grayson Perry u svojim tapiserijama koristi tekst.

Carlo Crivelli, *Blagovijesti sa Sv. Emidijem*, oko 1486. Ljubaznošću Nacionalne galerije, London, Velika Britanija/Bridgeman Images.

Reference iz istorije umjetnosti - nastavak

I u ovoj tapiseriji Perry referira na tri različite slike biblijske blagovijesti. Uključivanjem voća i povrća u tapiseriju, Perry uključuje referencu na detalj sa slike Carla Crivellija, talijanskog slikara iz 15. vijeka.

Izraz lica Timovog kolege odražava uticaj slike Blagovijesti Matthiasa Grünewalda, njemačkog slikara iz 15. vijeka; slika je zapravo panel od dvanaest dijelova na oltaru manastira Sv. Ante u Isenheimu, Francuska. Vanjska krila oltarske slike otvarala su se samo tokom važnijih praznika, a slika Blagovijesti nalazi se u lijevom krilu. Slika prikazuje Bogorodicu u kapeli, i odražava prirodu svetog događaja.

Bokal Ljiljana referira na verziju Blagovijesti nizozemskog slikara Roberta Campina iz 15. stoljeća. Mnogi predmeti na njegovoj slici odabrani su zbog njihove simbolike. Ljiljani u keramičkim bocalu ovdje predstavljaju Marijinu nevinost.

Matthias Grünewald, *Blagovijesti i Vaskresenje Hristovo*, oko 1515. Ljubaznošću foto-arhiva De Agostini /G. Dagli Orti/Bridgeman Images.

Radionica Roberta Campina, Centralni panel triptiha *Blagovijesti* (Oltar Mérode), oko 1427–32. Ljubaznošću muzeja umjetnosti Metropolitana, New York, SAD/ foto-arhiva De Agostini /Bridgeman Images.

5. Viša klasa u škripcu ili: ugrožena vrsta bačena na koljena

Grayson Perry *Viša klasa u škripcu / The Upper Class at Bay* 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Tim Rakewell i njegova supruga sad su u svojim kasnim četrdesetim godinama i djeca su im odrasla. Njih dvoje, baš kao i veleposjednici Gospodin i gospođa Andrews na čuvenom portretu Thomasa Gainsborougha (1750.), šetaju oko svoje vile u Cotswoldsu. Ali, kao novopečeni bogataši, njih dvoje nikad neće dočekati da postanu viša klasa. Pri svjetlu zalazećeg sunca, njih dvoje posmatraju kako osamljeni stari aristokrat (kao jelen samac) u iskrpljenom tvidnom odijelu bježi pred psima poreza, društvenih promjena, održavanja i računa za gorivo. Pasmina starih zemljoposjednika izumire. Tima muče njegovi vlastiti problemi; budući je sad 'dobro potkožen', privlači gnjev protesta u stilu pokreta 'Occupy'*, koji mu kampuju ispred kuće. Silueta demonstranta između rogova jelena referira na slike vizije Svetog Huberta, koji se preobratio kad mu se nekom jelenu iznad glave ukazala vizija rasepeća.

* Protestna kampanja pokreta protiv društvene nejednakosti

Reference iz istorije umjetnosti

Na tapiseriji *Viša klasa u škripcu* Tim Rakewell i njegova supruga šetkaju baš kao i gospodin i gospođa Andrews na čuvenoj slici *Gospodin i gospođa Andrews* britanskog slikara Thomasa Gainsborougha iz 18. stoljeća. Gainsborough je ovaj par naslikao neposredno nakon njihovog vjenčanja, prikazujući ih na njihovom imanju. Ova slika je tzv. *conversation piece*, što je termin koji danas označava svaku dekoraciju koja potiče na razgovor, a u 18. stoljeću se koristio za tada vrlo moderne grupne portrete koji prikazuju grupe ljudi u ruralnom ili kućnom okruženju. Velika površina livada i brežuljaka na desnoj strani slike omogućila je Gainsboroughu da se dokaže kao

Thomas Gainsborough, *Gospodin i gospođa Andrews*, oko 1750. Ljubaznošću Nacionalne galerije, London, Velika Britanija/Bridgeman Images.

vješt slikar krajolika, što u njegovo vrijeme predstavlja oneobičenje. Gospođa Andrews sjedi na klupi složene izrade a neki predlažu da je naizgled nedovršeni dio njenog krila predviđen za dijete. Par sjedi ispred stabla hrasta, koji je simbol stabilnosti i kontinuiteta, a snopovi kukuruza s njihove lijeve strane predstavljaju simbol plodnosti.

6. #Oplakivanje

Grayson Perry #Oplakivanje / #Lamentation 2012 © Sva prava pripadaju umjetniku, Arts Council Collection i British Council Collection. Poklon umjetnika i galerije Victoria Miro uz podršku televizije Channel 4, organizacije Art Fund i dodatnu podršku kompanije Alix Partners.

Ovo je scena neposredno nakon saobraćajne nesreće na parkingu supermarketa. Tim leži mrtav na rukama nekog stranca. Njegova glamurozna druga žena stoji ošamućena i krvava ispred olupine svog ferarija. Na desnoj strani su bolničari koji prilaze da odnesu Timovo tijelo. Na lijevoj strani, policija i vatrogasci obilježavaju i raščišćavaju mjesto nesreće. Naokolo ljudi fotografišu telefonima da bi snimke postavili na Internet. Timov pas leži mrtav. Sadržaj skupe ručne torbice Timove supruge prosusio se preko primjerka časopisa Hello na čijoj naslovnici su ona i Tim. Na dnu slike Oplakivanje Rogiera van der Weydena iz 1441. godine, koja je bila inspiracija za ovu moju, stoji lobanja; ja sam lobanju zamijenio razbijenim smartfonom. Ova scena predstavlja i odraz završne slike Hogarthovog serijala Život razvratnika, na kojoj Tom Rakewell u ludnici umire go.'

Tekst (glasom slučajne prolaznice): „Vračali smo se kući iz noćnog provoda kad pored nas proletiše neka dva auta; očito su se utrkivali. Razmetanje sredovječnih muškaraca; ovaj crveni je izgubio kontrolu. A vozač nije stavio pojas – nije imao nikakve šanse. Saputnica mu je dobro, samo je katatonična od šoka. Ja sam medicinska sestra. Pokušala sam ovog muškarca spasiti ali mi je umro na rukama. Tek sam kasnije otkrila da je to onaj čuveni kompjuteraš, Rakewell. Rekao mi je samo: 'Majko'. Sav taj novac i onda umre ovako, u blatu.”

Rogier van der Weyden, Pietà / Oplakivanje Hrista, oko 1441. © Royal Museums of Fine Arts of Belgium, Brussels / foto: J. Geleys - Ro scan

Reference iz istorije umjetnosti

Perryeva finalna tapiserija #Oplakivanje poziva se na sliku oplakivanja Hrista koju je oko 1441. godine naslikao flamanski belgijski slikar Rogier Van Der Weyden, na kojoj Djevica Marija i Jovan Jevandelist drže tijelo raspetog Hrista. Pored njih žali i Marija Magdalena. Lobanja u prvom planu podsjeća nas da smo na Golgoti (što u prevodu znači lobanjište).

Van der Weyden postao je poznat po patosu i naturalizmu svojih portreta i likovnih obrada sakralnih tema. Sakralno slikarstvo kasnog srednjeg vijeka često prikazuje ljudskost Isusa – s namjerom da izazove empatiju i razumijevanje posmatrača.

Grayson Perry, biografija

Grayson Perry se našao u žiži javnosti 2003. godine, kada je osvojio prestižnu nagradu Turner. Ovo je godišnja nagrada koja se dodjeljuje britanskim vizuelnim umjetnicima mlađim od 50 godina. Perry je rođen 1960. godine u radničkoj porodici, i prve godine svog života proveo je u Chelmsfordu, Essex. U koledžu Braintree završio je pripremni kurs za univerzitetski studij likovne umjetnosti, a studirao je na politehničkom univerzitetu u Portsmouthu.

Perry otvoreno govori o svojim teškoćama u djetinjstvu i o tome na koji način ta iskustva unosi u svoj rad. Njegov očuh stvorio je svijet nasilja i straha a Perryjeva taktika opstanka bila je da se povuče u imaginarni svijet igre; svijet ostrvskih kraljevstava, ratova i buna, gdje je glavni junak bio njegov plišani medo Alan Rubeola. U ovom je svijetu procvjetao Perryjev kreativni duh – Perry je tamo bio pronalazač, proizvođač i dizajner – oružja, aviona, dizalica i vozila. Perryju je, između njegove pete i petnaeste godine, taj svijet predstavljao utočište od nestabilnog i ponekad nasilnog svijeta njegove porodice. Tada je Perry otkrio i svoju sposobnost da svoj imaginarni svijet predstavi crtežima. Na Perryjevu kreativnost uticale su i njegove rane uspomene na šupu njegovog oca. To je bio svijet sklepanih ormara i ladica s rasparenim ručicama, improvizovanog alata i šarenih zidova na kojima je njegov otac isprobavao boje. Perry u svojoj autobiografiji opisuje kako su ta iskustva bila presudna za to da on shvati vlastitu kreativnost, i da u njoj uživa.

„Moja kreativnost i umjetnička praksa predstavljale su neku vrstu mentalne šupe – koliko utočište toliko i mjesto djelovanja – u koje sam se povlačio da stvaram. Osjećam se bezbjednim u sigurnom zatvorenom prostoru dok svijet gledam kroz prozor.”

Dok je Perry studirao, na njegov rad uticali su takozvani ‘autsajderski’ slikari. Godine 1979. u galeriji Hayward postavljena je izložba *Autsajderi / Outsiders*, slike i skulpture umjetnika bez formalnog umjetničkog obrazovanja, od kojih su mnogi živeli van društva, neki su bili mentalni bolesnici, neki ekscentrici ili usamljenici. Perryja su na toj izložbi naročito privukli radovi Henryja Dagera, opsesivnog i povučenog ekscentrika koji je dobar dio svog djetinjstva proveo u mentalnoj ustanovi.

Perry je kao umjetnik prvi put iskusio uspjeh 1980. godine, na kraju svoje prve godine studija, kada je napravio skulpturicu koja liči na ribu izvađene utrobe na čamcu, pokrivenu viggvatom. Ovaj rad je prihvaćen na godišnju izložbu studentskih radova koju je Institut za savremenu umjetnost organizovao pod nazivom *Novi savremenici / The New Contemporaries*.

Godine 1982. Perry odlučuje da krene na časove grnčarije i oduševljava se vještinom, tehnikom i mogućnostima keramike, te na mjestima poput muzeja Victoria and Albert otkriva bogatstvo primjera dekorativne keramike. U to vrijeme Perryjeva su djela provokativna i ljutita: skulpture od komadića slomljene keramike i stakla. Ova su djela bila izložena na tzv. mješovitoj izložbi u maloj londonskoj galeriji preko puta British Museuma.

Perry nastavlja djelovati izrađujući velike ćupove po kojim je možda i najpoznatiji, a koji se prodaju za više hiljada funti. Radi se o unikatnim komadima, često velikih razmjera, ručno izrađenih tradicionalnom metodom na grnčarskom točku. Perry za dekoraciju svojih ćupova koristi razne boje i raznobojne glazure, keramičke lakove i fotografski prenos slike; motivi i figure često ukazuju na narative, mape i porodična stabla. Ove simboličke kombinacije često sumiraju iskustva apsurdna, znatiželje i bol svakodnevnog ljudskog iskustva. Perry u svojoj autobiografiji objašnjava da nikad nije volio probe. Probe se dešavaju na samim ćupovima, možda kroz nove kombinacije boja, glazura i prenosa. Nije se jednom desilo da neslavno propadne jer negdje nešto ode ukrivo. Ali on to propadanje smatra dijelom ljudskog bića.

Iako u Perryjevom radu grnčarstvo i dalje ima centralnu ulogu, on koristi i širok spektar drugih umjetničkih izraza, uključujući grafiku, film i vez. Prvi put je s tapiserijom radio 2009. godine. *Voltamtouska tapiserija / The Walthamstow Tapestry* predstavlja detaljan opis današnjeg načina života, sa stotinama poznatih brendova.

Perry je prvu samostalnu izložbu imao u Amsterdamu 2002. godine; iste godine je uslijedila i samostalna izložba u londonskom Barbicanu. Uslijedile su izložbe u Pittsburghu (2006.), Japanu (2007.) i Luxembourgu (2008). Godine 2008. Perry biva kustos izložbe *Nepopularna kultura / Unpopular Culture*, za koju bira djela iz kolekcije Arts Councila. Godine 2011. bio je kustos izložbe *Grob nepoznatog zanatlije / The Tomb of the Unknown Craftsman* u British Museumu. Tu izložbu čine Perryjeve vlastite skulpture i radovi u keramici i tekstu, u kombinaciji s djelima nepoznatih zanatlija iz zbirke Muzeja. Perry je te iste godine izabran za člana britanske Kraljevske akademije umjetnosti / Royal Academy of the Arts.

Perry živi u Londonu sa suprugom Philippom i kćerkom Florence. Perry dio svog vremena provodi nedaleko od Eastbournea gdje ima vikendicu i atelje. Perry je podjednako prepoznatljiv i kao Claire, njegov alter ego, jer on često javno nastupa kao Claire, u ekstravagantnim ženskim kostimima i haljinama.

Dodatna literatura i izvori informacija

Katalog izložbe

Taština malih razlika / The Vanity of Small Differences, Grayson Perry, Hayward Publishing 2013

Knjige

Grayson Perry, Jacky Klein, Thames and Hudson 2009:
Grayson Perry – Moj život kao djevojčice / My Life as a Young Girl, Wendy Jones, Vintage 2007.

Internetske stranice

Programi televizije Channel 4 *Neukus ni slučajno / In the Best Possible Taste* koji dokumentuju istraživanje, dizajn i stvaranje tapiserija dostupni su na: <http://www.channel4.com/programmes/in-the-best-possible-taste-grayson-perry>

Graysona Perryja možete čuti na Desert Island Discs (2007.): <http://www.bbc.co.uk/radio4/features/desert-island-discs/castaway/377f2ab0>

Daljnje informacije o Graysonu Perryju dostupne su na internetskoj stranici galerije Victoria Miro: http://www.victoria-miro.com/artists/_12/

Informacije o Hogarthovoj seriji koja je inspirisala Perryjeve tapiserije dostupne su na: http://www.soane.org/collections_legacy/the_soane_hogarth/rakes_progress

Grayson Perry govori o ukusu i svojim tapiserijama za internetski magazin Royal Academy: <http://www.royalacademy.org.uk/ra-magazine/summer-2012/opinion-grayson-perry-on-taste.362.RAMA.html>

Alana Measlesa pratite na Twitteru: https://twitter.com/Alan_Measles

Obrazovni paket Hajde da pričamo o umjetnosti / Let's Talk About Art sadrži razna djela iz kolekcije British Councila koja istražuju različite aspekte Britanije: https://schoolsonline.britishcouncil.org/sites/default/files/f198_schools_online_arts_pack_final_hi_res.pdf

National Gallery u Londonu svake godine poziva osnovne škole da neku od njenih slika koriste kao stimulans za učenje kroz cijeli nastavni plan i program. Godine 2016. kao inspiracija je odabrana slika Thomasa Gainsborougha Gospodin i gospođa Andrews. Daljnje informacije dostupne su na: <https://www.nationalgallery.org.uk/about-us/press-and-media/press-releases/take-one-picture-6>

Predavanja Graysona Perryja iz serije Reith BBC-jevog Radija 4:

<http://www.bbc.co.uk/programmes/b03969vt>

U prvom od četiri predavanja, zabilježenom pred publikom londonske galerije Tate Modern, Grayson Perry razmatra samu ideju kvaliteta i preispituje ko i šta definiše ono što vidimo, te to vrednuje kao umjetnost.

<http://www.bbc.co.uk/programmes/b03dsk4d>

Grayson Perry se pita da li je stvarno istina da bilo šta može biti umjetnost.

<http://www.bbc.co.uk/programmes/b03f9bg7>

Grayson Perry se pita da li je osnovna ideja umjetnosti – revolucija, i da li je ta ideja još uvijek živa?

<http://www.bbc.co.uk/programmes/b03g9mn1>

Grayson Perry razmatra svoj život u svijetu umjetnosti; svoj put od nesvesnog djeteta koje se poigrava s bojom do nagrađivanog i uspješnog umjetnika današnjice.

